

“Det enda sättet för ryssarna att få slut på kriget är att övertyga soldaterna att sluta strida”

(Intervju med medlem i Ryska socialistiska rörelsen)

[Ur [Links International Journal of Socialist Renewal](#), 5 april 2022. Ursprungligen publicerad av [The Left Berlin](#). Intervjun utförd av Phil Butland. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Tack för att du är här och talar med oss. Skulle du kunna börja med att presentera dig. Vem är du? Vad har du för bakgrund? Vad gör du i Berlin-Brandenburg?

Jag heter Sasja. Jag föddes i Ukraina men växte upp och har tillbringat större delen av mitt liv i Moskva. Jag är medlem i Ryska socialistiska rörelsen och ett antal andra antikrigsinitiativ. I Berlin skriver jag en doktorsavhandling om den socialistiska kvinnorörelsen i Sovjetunionen efter Andra världskriget.

Kan du säga något om Ryska socialistiska rörelsen? Vilka är det? Hur stor är den och vilken är dess övergripande politik?

Vår rörelse grundades 2011, som resultatet av att ett antal progressiva vänsterrörelser i Ryssland enades. Vi är progressiva demokratiska vänstersocialister. Vi brukade vilja ha en revolution, men har nu blivit lite mer realistiska. Vi deltar i gräsrotsaktivism och protester, men har under senare år också beslutat att delta i valen.

Vid det senaste parlamentsvalet, t ex, stödde vi Michail Lobanov, en demokratisk socialist och fackföreningsaktivist, som vann kampanjen på marken. Men sedan stals våra val via Internet-röstning. Vi hade också ett antal andra kandidater i olika regionalval.

I dagens Ryssland är val inte något som stabiliserar systemet, tvärtom orsakar de vanligtvis protester och massmobiliseringar – först via rörelsen av valobservatörer, och senare med mobilisering av de väljare vars röster blev stulna. Efter det senaste valet var det en del protester, men inte så stora som vi förväntade oss. Men vi anser att det är en viktig erfarenhet i politisering för många människor.

Så vi söker efter en ny taktik i den nuvarande politiska situationen i Ryssland. Vår rörelse är indragen i olika antikrigsinitiativ. Vi agerar anonymt i dessa initiativ eftersom det är säkrare. Vår rörelse har varit öppen, men den nuvarande politiska situationen i Ryssland tillåter oss inte vara så öppna längre.

Ryska socialistiska rörelsen har utfärdat flera uttalanden, vi skriver i våra sociala media, men vi riktar mer in oss på den inhemska situationen i Ryssland. Vi försöker samarbeta mer med fackföreningar, lokala studentorganisationer och andra gräsrotsorganisationer.

Kan du säga något om de senaste antikrigsprotesterna i Ryssland? För en eller två veckor sedan var media väst fulla av dessa protester. Och nu skrivs det väldigt lite. Betyder det att protesterna har upphört?

Sanningen är att synliga protester som är så vanliga i den liberala demokratin inte är någon bra taktik för den ryska auktoritära staten. De senaste protesterna ledde till mer demoralisering än inspiration för folk. Omkring 15.000 häktades. Andra har fått böter. Det gjordes ännu ett försök att organisera stora gatudemonstrationer den 2 april men det blev ett misslyckande.

Polisen har lärt sig hur den ska hindra folkmassor på gatorna från att förenas. De blockerade de stora gatorna och de stora torgen. Trots att hundratals personer kom från olika håll lyckades de inte komma i kontakt med varandra och förena sina krafter. Det ledde till en hel del frustration och besvikelser.

Det är förstås viktigt för folk att känna samhörighet, men under regimer som Ryssland där staten har haft så många år på sig att finslipa sin mobilisering mot all sorts gatupolitik, måste vi komma på en annan taktik. Aktivister sprider flygblad och klistermärken, trycker förbjudna media och lägger dem i brevlådor i sina bostadsområden, etc. Det har redan utvecklats en rad olika antikrigsaktiviteter.

Feministiska Antikrigsmotståndet* har uppmanat till "Kvinnor i svart"-protester, som första gången genomfördes av israeliska kvinnor mot ockupationen av Palestina 1988. Kvinnor klädda i svarta kläder stod stilla och tysta på platser med mycket folk. När folk gick fram till dem började de prata och förklara vad som pågick. Efter att det tillkännagavs har hundratals, om inte tusentals, kvinnor från hela landet, inklusive i småbyar, deltagit.

Det har förekommit många påhittiga aktioner, som att påminna om de personer som har dödats av den ryska armén i Mariupol genom att sätta upp träkors, precis som människor i Mariupol har tvingats göra. Målet var att samla 5.000 kors över hela landet, lika många som det är civila offer i Mariupol – och aktionen ägde rum i minst 41 stora och små städer. Folk gjorde de här korsen, satte

* Se [Rysslands feminister är på gatorna och protesterar mot Putins krig](#) på marxistarkiv.se.

på information om offren i Mariupol och placerade korsen på sina gårdar, nära sina hus eller på busshållplatser – varhelst folk kunde se dem.

En annan taktik, som har lånats från Turkmenistan, är att skriva antikrigsparoller som ”Nej till krig” på banksedlar. Ett allt större antal människor inte bara gör utan får också de här banksedlarna i kaféer eller från bankautomater.

Den nuvarande antikrigsrörelsen betonar vikten av säkerhet. Vi bör inte utsätta oss för polisvåldet. Det är ännu inte en tillräckligt hög nivå på gräsrotsmobiliseringarna mot kriget för att vi ska offra oss för saken. Folk är fortfarande mycket splittrade, mycket rädda.

Så tanken är att bara sprida information och visa motstånd och missnöje på vardagsnivå och samtidigt som man gör det håller sig gömd så att de här personerna känner att de inte är ensamma, och på så sätt kommer nivån på mobiliseringarna stadigt att öka. Det finns gott om människor som är mot kriget och kanske kommer att ansluta sig till antikrigsprotester *i framtiden*.

Ställer antikrigsrörelsen några speciella krav utöver ”Stoppa kriget”?

Det beror delvis på vilken del av antikrigsrörelsen du talar om. Kraven vid demonstrationen 2 april var att dra tillbaka de ryska trupperna men också att byta ut soldatfångar från båda sidor, och meddela den ryska sidans verkliga militära förluster.

Ett annat krav är att upphäva de senaste antikonstitutionella lagarna, t ex den som dömer en upp till 15 års fängelse för att publicera ”falsk information och de ryska militära styrkornas aktiviteter utomlands”, vilket innebär alla nyheter om situationen i Ukraina.

En del kräver också sanktioner mot ryska oligarker och till och med mot rysk olja och gas. Men de kraven kan inte publiceras i Ryssland eftersom det är en straffbar handling.

När kriget började blev vi alla helt enkelt chockade och började göra vad som helst vi kunde göra utan att egentligen tänka på strategi. Vårt enda krav var att de ryska trupperna skulle dras tillbaka. Men nu inser vi att vi behöver en annan taktik, som att kräva det verkliga antalet döda soldater eller utbyte av soldatfångar.

Denna taktik föreslås av ”Soldatmödrarnas kommitté” som upprättades under kriget i Afghanistan och var väldigt aktiv under båda krigen i Tjetjenien. Genom att få tillbaka fångade soldater kan de sprida sanningen om vad som pågår på slagfältet.

Det hjälper till ta död på gnistan i armén, ty det enda sättet att få slut på kriget är att övertyga soldaterna att sluta strida. Men vi har inte tillgång till armén, så det enda sättet att sprida information i Ryssland är bland deras föräldrar och kollegor, där vi kan tala för idén att inte gå ut i krig eller lämna slagfältet och låta dem få reda på hur blodigt kriget är.

Den 1 april börjar den vanliga vårmönstringen i Ryssland – det är fortfarande obligatoriskt. Vi planerar att sprida information om hur man kan undvika mönstring via webbplatser som är populära bland tonårspojkar eller unga vuxna som Twitch eller 4chan. Vi funderar på en taktik som breddar vår publik och når kanaler som inte är en del av den feministiska eller vänsterdiskussionen.

Vad kan du säga om arbetet som görs av antikrigsaktivister utanför Ryssland?

Folk utomlands har möjligheter att, låt oss säga, sköta Telegramkanaler och sociala media. De kan

posta [i sociala media] relativt säkert åt olika sorters initiativ. Det finns en del redaktioner i exil. De kan också registrera ett fejkkonto på ett utländskt telefonnummer och sprida nyheter om vad som pågår i Ukraina, vilket är svårt för folk i Ryssland att göra via ryska sociala media, Vk.com och Ok.ru.

Vi kan också upprätta förbindelser med olika rörelser i väst och samla ihop pengar. Exempelvis har Feministiska Antikrigsmotståndet lanserat en strejkkassa. De kan inte folkfinansiera i Ryssland eftersom folk är fattiga. Men vi kan stöda de ryssar som kanske planerar att strejka och de som redan har avskedats på grund av att de är mot kriget.

Vilka förbindelser har den ryska antikrigsrörelsen med aktivister i Ukraina?

Det pågår en antiimperialistisk kamp i Ukraina, och det är viktigt för den ryska antikrigsrörelsen att upprätta och vidmakthålla sådana förbindelser. Vi försöker stöda våra ukrainska kamrater som kämpar, för att göra dem mer synliga och stöda alla de krav de har.

Ett antal ryska antikrigsinitiativ samarbetar aktivt med ukrainarna, subventionerar deras sociala rörelser och erbjuder solidaritet. Normalt försöker vi stöda dem och sprida information via våra kanaler.

Vår gemensamma grund är inte vad många vänstermänniskor drömmer om, att vi ska vända vapnen mot våra egna regeringar och kapitalister på båda sidor, ty enligt min och en del av mina kamraters uppfattningar utkämpar ukrainarna ett antiimperialistiskt krig i vårt gemensamma intresse. Det är inte dags för dem att gå mot sin egen regering.

Det skiljer sig betydligt från bolsjevikerna under Första världskriget, även om vi faktiskt sprider Kollontajs broschyr "Vem behöver kriget?"¹ från 1916, som avslutas med hennes paroll att huvudfienden finns i vårt eget land. Vi tror att det är tillämpligt på Ryssland, men vi vill inte diskutera med våra ukrainska kamrater om deras taktik nu. Vi är helt solidariska med dem.

Opinionsundersökningar nyligen har visat att stödet för Putin inte bara är stort utan ökar. Tror du att dessa opinionsundersökningar är tillförlitliga?

Personligen är jag mycket skeptisk. Vissa institut sa att antalet som inte svarar är mycket högt, och folk vill inte tala om Putin på telefon med en okänd person. Varken jag eller mina vänner i Ryssland skulle svara när ett okänt nummer ringer. Ingen av oss skulle diskutera politik med en okänd person, eftersom konsekvenserna är förutsägbara och onödiga. Jag tror inte att vi i den meningen har en offentlig sfär.

Det finns också frågor som vad man tycker om premiärministern, men premiärministern är inte en så framträdande person i Ryssland. Det skulle vara intressant om de verkligen gjorde en undersökning och använde namnet på några politiker som finns och några som inte existerar. Vilket stöd skulle de falska namnen få? Det skulle säga oss mycket mer om den allmänna opinionen (och deras begränsade kunskaper) än de här opinionsundersökningarna som bara visar hur stor rädslan är i samhället.

Det är klart att ert viktigaste arbete som ryska socialister är att gå mot Putin. Den internationella vänstern har fört mycket mer debatt om NATO:s roll. Hur diskuteras NATO i Ryssland?

1 A Kollontaj, [Who Needs the War?](#), på marxists.org.

Vi är medvetna om att man inte ska stöda ökade militära utgifter i de europeiska länderna. Men för oss är det viktigaste en mycket klar ståndpunkt angående den ryska imperialismen. Vi är för militärt stöd till det ukrainska motståndet och skriver att det ukrainska folket måste få tillgång till de vapen det behöver för att kämpa mot den ryska imperialismen.

Vi anser att Ryssland måste besegras i detta krig och vi har inga illusioner om några kompromisser och vart de kommer att ta oss. För oss finns det just nu ingen tvetydighet om Rysslands plats i detta krig.

Men vad gäller debatten i Ryssland, så ger negativa diskussioner om NATO eller sanktioner i själva verket näring till den ryska propagandan. Och det är svårt att göra det på ett nyanserat sätt eftersom det är vad ryska offentliga media främst diskuterar – att vi bara försvarar oss eftersom NATO förberedde ett angrepp på Ryssland. Trots det faktum att NATO-länder i själva verket försåg Ryssland med vapen.

Så all sorts kritik mot NATO kan i Ryssland tolkas som motsatsen till en antikrigsuppfattning och som ett rättfärdigande av krig. Vi försöker undvika det ämnet i den offentliga debatten.

En sista fråga. Vad kan socialister och feminister i Tyskland och på andra ställen göra för att stöda ryska socialister, feminister och antikrigsrörelsen?

Det bästa är att stöda de ukrainska kamraterna och deras krav. Vi vill inte att vår antikrigsståndpunkt ska användas mot dem. Framförallt vill vi att den ukrainska vänstern och Ukrainas feministiska aktivister ska höras.

För det andra: om ni har kvar några resurser efter att ha stött våra ukrainska kamrater kan ni donera till vår strejkfond.* Och sprida information om den ryska antikrigsrörelsen.

Ytterligare läsning:

[Uttalande av Ryska socialistiska rörelsen och ukrainska Sotsialny Ruch: mot den ryska imperialismen](#). Gemensamt uttalande av ryska och ukrainska socialister mot Rysslands invasion av Ukraina.

[På Moskvas gator är ryssar chockade av Putins krig](#). Artikel av A Sachnin från *Jacobin* 27 februari, dvs. strax efter invasionen, som beskriver Moskvas reaktioner på kriget.

* [LeftEast fundraising](#).